

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi yleisistä teistä annetun
lain 84 §:n muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yleisistä teistä annetun lain säännöstä, jonka mukaan kunta on velvollinen maksamaan valtiolle korvausta sen alueella olevien paikallisteiden tekemisen ja kunnossapidon kustannuksista. Esi-

tyksen mukaan kunnat vapautetaan osallistumasta paikallisteillä olevien lauttojen ja lossien kustannuksiin.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1994 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Yleisistä teistä annetun lain 96 §:n vuoden 1994 alusta voimaan tulevan muutoksen (71/93) mukaan kunnille ei enää voida myöntää helpotuksia niiden maksettavaksi määrättävistä paikallistiekorvauksista eikä vapauttaa niitä suorittamasta korvausta. Vastauksessaan lainmuutosta koskeneeseen hallituksen esitykseen (HE 171/1992 vp.) eduskunta edellytti, että joko yleisistä teistä annettua lakia muuttamalla tai liikenneministeriön päätöksillä huolehditaan siitä, että niiden kuntien, joiden alueella on paikallistiellosseja, taloudellinen tilanne ei lain toteutumisen johdosta huononnu.

Esityksessä ehdotetaan yleisistä teistä annetun lain 84 §:ää muutettavaksi eduskunnan lausuman mukaisesti. Pykälän voimassa olevan sanamuodon mukaan kunnan on, kun valtio on tienpitäjänä, suoritettava kunnan alueella olevien paikallisteiden tekemisen ja kunnossapidon kustannuksista korvausta valtiolle, ei kuitenkaan silloin, kun paikallistiekustannukset aiheutuvat maantien tekemisestä tai kunnossapidosta. Esityksen mukaan paikallisteillä olevien lauttojen kustannuksia ei enää lueta niihin paikallistiekustannuksiin, joista kuntien on maksettava korvausta valtiolle. Lauttakäsitteseen sisältyvät eduskunnan lausumassa maini-

tut lossit. Samalla ehdotetaan 84 §:n nykyinen säännös, joka koskee maantien tekemisestä tai kunnossapidosta aiheutuvia paikallistiekustannuksia, siirrettäväksi omaksi 2 momentiksi. Kun paikallistiekustannuksia, joihin osallistumiseen joutuminen olisi kunnille kohtuutonta, aiheuttavat maanteiden tekemisen lisäksi myös rautateiden, valtion lentokenttien ja kanavien rakentamiset, ehdotetaan momenttia samalla muutettavaksi niin, ettei kunnilta peritä paikallistiekorvausta niidenkään tekemisen tai kunnossapidon yhteydessä.

Eräiden paikallistielossien osalta kunta on suostumuksensa mukaisesti määrätty tienpitäjäksi. Säännökset valtion osuuden määrittämisestä ja sen suorittamisesta kunnalle näissä tapauksissa sisältyvät lain 88 §:ään. Kunnat vapautettaisiin luonnollisesti näissäkin tapauksissa lossikustannuksista, joten valtio vastaisi myös kuntien ylläpitämien ja hoitamien paikallistielossien kustannuksista kokonaan. Kuntien tienpitäjäksi määrittämisestä koskevia päätöksiä ei ole tarkoitettu tässä yhteydessä kumota eikä muuttaa.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Kun valtionapu paikallistiekustannuksiin

yleisistä teistä annetun lain 96 §:n edellä mainitun muutoksen takia poistuu vuoden 1994 alusta, aiheutuisi tästä niille kunnille, joiden alueella olevilla paikallisteilla on lauttoja, lisäkustannuksia, jotka vähävaraisten kuntien osalta voivat olla huomattavia. Lauttakustannusten osuus paikallistiekustannuksista vaihtelee kunnittain 30 %:sta 90 %:iin. Kun kunnalta peritään korvaus valtiolle sen alueen paikallisteiden kunnossapidon kokonaiskustannuksista, nostavat lauttakustannukset vastaavasti kunnan maksettavan korvauksen määrää. Kun kunnalle ei vuonna 1994 enää myöskään voida myöntää helpotusta näistä lauttakustannuksista, olisi paikallistiekorvauksen vaikutus yksittäisen kunnan osalta enimmillään noin 1 penni veroäyriä kohti.

Yhteensä paikallisteilla on lauttoja 19 kappaletta. Niiden vuosittaiset kunnossapitokustannukset ovat vuoden 1992 tasossa noin 15 miljoonaa markkaa. Kuntien valtiolle niistä maksettava korvaus on noin 2 miljoonaa markkaa. Paikallisteiden tekemiskustannusten osalta ei lauttakustannuksilla ole kuntien maksettavien korvausten määrään merkitystä.

Valtion vuoden 1993 talousarviossa on momenttien 12.31.22. ja 12.31.23. kohdalla kuntien osuudeksi paikallisteiden kunnossapitomenoista merkitty 65 miljoonaa markkaa ja tekemisestä 41 miljoonaa markkaa eli yhteensä 106 miljoonaa markkaa. Kuntien vapauttaminen

osallistumasta paikallistielauttojen kustannuksiin pienentäisi näitä valtion tuloja erityisesti kuntien kunnossapito-osuuden osalta mainitulla noin 2 miljoonalla markalla vuodesta 1994. Vähennys olisi alle 2 % valtion paikallistietuloista.

Ehdotetulla 84 §:n 2 momentin muutoksella ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia. Muutos vaikuttaa vasta aikanaan kulloisenkin rautatie-, lentokenttä- ja kanavahankkeen yhteydessä.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä liikenneministeriössä. Siitä on pyydetty lausunnot valtiovarainministeriöltä, kuntien keskusjärjestöltä ja tielaitoksen keskushallinnolta.

4. Voimaantulo

Esitys liittyy kiinteästi edellä mainittuun yleisistä teistä annetun lain 96 §:n muuttamisesta annettuun lakiin, joka tulee voimaan vuoden 1994 alusta. Tämän vuoksi laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

yleisistä teistä annetun lain 84 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yleisistä teistä 21 päivänä toukokuuta 1954 annetun lain (243/54) 84 §, sellaisena kuin se on 23 päivänä tammikuuta 1981 annetussa laissa (51/81), seuraavasti:

84 §

Kun valtio on tienpitäjänä, kunnan on suoritettava sen alueella olevien paikallisteiden tekemisen ja kunnossapidon kustannuksista, paikallisteillä olevien lauttojen kustannuksia lukuun ottamatta, korvausta valtiolle jäljempänä olevien säännösten mukaisesti.

Kunnilta ei peritä korvausta 1 momentissa

mainituista kustannuksista silloin, kun kustannukset aiheutuvat maantien, rautatien, lentokentän tai kanavan tekemisestä tai kunnossapidosta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994.

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Liikenneministeri Ole Norrback

Laki

yleisistä teistä annetun lain 84 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yleisistä teistä 21 päivänä toukokuuta 1954 annetun lain (243/54) 84 §, sellaisena kuin se on 23 päivänä tammikuuta 1981 annetussa laissa (51/81), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

84 §

Kun valtio on tienpitäjänä, on kunnan suoritettava sen alueella olevien paikallisteiden tekemisen ja kunnossapidon kustannuksista korvausta valtiolle jäljempänä olevien säännösten mukaisesti, ei kuitenkaan silloin, kun paikallistiekustannukset aiheutuvat maantien tekemisestä tai kunnossapidosta.

Ehdotus

84 §

Kun valtio on tienpitäjänä, kunnan on suoritettava sen alueella olevien paikallisteiden tekemisen ja kunnossapidon kustannuksista, *paikallisteillä olevien lauttojen kustannuksia lukuun ottamatta*, korvausta valtiolle jäljempänä olevien säännösten mukaisesti.

Kunnilta ei peritä korvausta 1 momentissa mainituista kustannuksista silloin, kun kustannukset aiheutuvat maantien, rautatien, lentokentän tai kanavan tekemisestä tai kunnossapidosta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994.